Budavári Hírmondó

Budavári Evangélikus Egyházközség Hírlevele XXV. évfolyam 2020/1. szám **Böjt-Húsvét**

„A testté lett Ige – vallom – azért küldetett, hogy akarja, szólja, tegye, szenvedje és felkínálja mindenkinek azt, ami az üdvösségéhez szükséges.”

Luther Márton: *A szolgai akarat*

Böjti gondolatok

Újra elérkezett a böjt ideje. Mint minden évben, most is elindulunk Jézussal a szenvedés útján. A böjtnek ez a lényege. Elindulni Jézussal, követni őt, látni, megérteni, – és amennyire lehet – átélni az ő szenvedését.

A böjt önmagunkról való lemondással jár. De kevés az, hogy lemondás. Nem igazán az a böjt értelme, hogy elkezdünk most 40 napig böjtölni, hogy nem eszünk húst, hogy lemondunk bizonyos dolgokról. A német evangélikus egyháznak van egy böjti akciója, melynek jelszava: „Hét hét valami nélkül”. Hogy mi nélkül, azt mindenki maga dönti el. Alkohol nélkül, cigaretta nélkül, televízió nélkül, számítógépes játék nélkül, autó nélkül, bulizás nélkül – hosszan lehetne sorolni. De a német evangélikus egyház azt is felismerte, hogy ezzel még nem teljes a böjt.

A böjt az, ha valamit vállalok is. Olyat, amit az Isten vár tőlem. Így lett a böjt új jelszava: „Hét hét valamivel”. Hét hétig minden vasárnap ott leszek az istentiszteleten. Minden nap egy fél órát olvasom a Bibliát, és a böjti időszakban elolvasom az evangéliumokból Jézus szenvedésének történetét. Hét héten át minden nap önvizsgálatot és bűnbánatot tartok. Hét héten át barátságos és kedves leszek az emberekkel, mindenkiben csak a jót fogom észrevenni. Hét héten át minden nap segítek valakinek. Hét héten át minden nap beszélek valakivel Jézusról. Ezt a sort is hosszan lehetne folytatni.

Elhagyni a múltat és felöltözni az újat – ez a böjt értelme és célja. Ez a megtérés. Pál apostol ezt így írja a Kolossébelieknek: „Levetkőztétek a régi embert cselekedetivel együtt és felöltöztétek az új embert, aki Teremtőjének képmása”.

Nem elég tehát csak levetkőzni, fel is kell öltözni az újat. Nem elég böjtben sem a régi jelszó, hogy hét hétig lemondunk valamiről, hanem hozzá kell tenni az új jelszót, hogy hét hét valamivel.

Hogyan valósíthatjuk meg mindezt a mindennapi életünkben? Böjte Csaba így írja a *Tavaszi nagytakarítás* című körlevelében, mely a befelé fordulásra és a felfelé figyelésre figyelmeztet: „Szerintem sem a politikai, sem a gazdasági reform nem fogja megoldani sem népünk, sem az emberiség, még kevésbé a magam gondjait, egy komoly belső lelki reform nélkül. Az ember önmagát, belülről kellene, megreformálja! Jó lenne elgondolkozni, hogy ott belül, lelkünk mélyén mi van? A dölyfös, mindenkit leócsárló, letaposó, hatalom utáni vágyam? Az anyagelvű bírvágy? A kapitalizmus fogyasztásösztöne? Vagy az alkohol, a különféle élvezeti cikkek iránti olthatatlan szomjam? Mi vezet, a lényem hajójában ki van kormányon? Bennem, ott legbelül a döntéseket ki hozza meg? Az ember hajlamos másokkal szemben nagyon kritikus lenni, de ebből a szigorúságból nem ártana, ha egy rész önmagunk felé fordulna, mert talán soha nem volt ilyen kevés befelé fordulás, ilyen kevés önuralmuk az embereknek, mint most. Önmagát kellene féken tartsa az ember! Szomorú szívvel mondhatom, hogy a bennünk lévő bűnös vágyak, kapzsi ösztönök okozzák a legtöbb kárt saját magunknak és népünknek.”

Vegyük a mostani böjti időszakban nagyon komolyan a megtérést, az imádkozást, az Isten igéjére figyelést, mint Istentől kapott feladatot. Böjtben nem azt kell kérdeznünk, hogy miről mondjak le. Böjtben azt kell kérdezni, hogy mit tegyek.

Balicza Iván

Ünneplő Testvérek!

A napokban egy temetésen énekeltük a 222. szép húsvéti énekünket. Átjárt a refrén tömör, mélyből jövő üzenete: „Feltámadt Krisztus, vigadjunk! Bűnből, halálból támadjunk!” A Feltámadott olyan erővel formálja a szívet, hogy az minden vihar közepette csendes reménységben tud örvendezni úgy, hogy közben átéli a „naponkénti” feltámadás szükségességét: a bűnből és a lelki halálból való szabadulást a Feltámadott erejével. Ezt adja meg nekünk a húsvétkor életre kelt Urunk, Jézus Krisztus, s így legyen áldott a nagyhetünk és a húsvétunk!

Ünnepi áldáskívánással: a gyülekezet lelkészei és elnöksége

„Az én lehetemből ne csináljatok muszájt!”

1522 tavaszán Luther elhagyta Wartburg várát. Kibújt György lovag biztonságot nyújtó álszerepéből és elindult abba a Wittenbergbe, ahol fél évtizeddel korábban megfogalmazta 95 tételét. Ezzel halálos kockázatot vállalt magára, hiszen még egy év sem telt el azóta, hogy V. Károly német-római császár birodalmi átokkal sújtotta. Mozgó céltábla lett belőle, elfogásáért jutalom járt. Luther mégsem bírta a tétlenséget, mivel a városban működő reformerek türelmetlensége erőszakba csapott át: a papok elűzése után kibelezett templomok, megfélemlített hívek és saját kinyilatkoztatásokra hivatkozó szektások csoportja fogadta a városba érkezőket. Ezzel szemben Luther nagyböjt első vasárnapjától (Invocavit) nyolc napon át tartó igehirdetési folyamban kínált erőszakmentes forgatókönyvet a reformáció eszméinek megvalósítására. Személyiségének olyan vonásai kerülnek itt előtérbe, amelyekre kevésbé szokás rámutatni. A szélsőségektől mentes, gyakorlatias, türelemmel érvelő lelkipásztor áll előttünk, aki első igehirdetésében egyértelműen mutat rá a szeretet elsődlegességére: „Ha [...] angyalok nyelvén szólok is, [...] és ha teljes hitem van is, [...] szeretet pedig nincs bennem: semmi vagyok.” (1Kor 13,1-2)

Rend és szeretet, szabadság és hit. A világi környezetünkből áramló üzenetek sokszor azt a benyomást erősítik bennünk, hogy ezek egymást kizáró ellentétek. Ugyanakkor az egyházi beszéd visszatérő része a szeretet rendjéről és a szabadságot szerző hitről szóló érvelés. Azt hiszem, ez az ellentmondásosság is jelzi, hogy bár elemi igényünk összeegyeztetni ezeket a szempontokat, a gyakorlatban többnyire mégsem szokott sikerülni.

Luthertől azonban egyszerű receptet kapunk a probléma feloldására: „Jegyezzétek meg ezt a két szót: muszáj és lehet. Mert amit muszáj, azt a szükség követeli, és annak rendíthetetlenül meg kell állnia, mint a hitnek: ezt nem engedem elvenni tőlem, mindig a szívemben kell hordoznom, és mindenkinek meg kell vallanom. A lehet pedig az, amiben szabadságom van, és amit tehetek vagy elhagyhatok, de úgy, hogy abból a testvéremnek legyen haszna, ne pedig nekem. Nos, az én lehetemből ne csináljatok muszájt, ahogy megtettétek, nehogy azok előtt, akiket szeretet nélküli szabadságotokban helytelen útra vittetek, számot kelljen adnotok.” Ezen a gondolati ösvényen haladva fejti ki Luther, hogy muszáj elvetni a misét *mint áldozatot*, viszont a házasélet, a szerzetesi életforma vagy éppen a képek *imádat nélküli* használata éppúgy nem tehető kötelezővé, ahogyan meg sem lehet azokat tiltani. Úgy helyes, hogy két szín alatt veszik az oltáriszentséget, de ezt másokra türelmetlenül rákényszeríteni nem szabad, hiszen e szentség egy gyümölcse éppen a szeretet. A titkos gyónást a világ összes kincséért sem adta volna fel, azonban itt is teljesen elvetette a kényszert.

És ide tartozik az ételek kérdése is, amit szeretnék most kihangsúlyozni. Továbbgondolásra késztet, amit a böjtölésről mond Luther a negyedik prédikációjában: „[...] ha kényszeríteni akarnának rá, miképpen ezt a pápa tette, eszelős és halott törvényeivel, hogy ne egyél péntekenként húst, hanem halat, böjti időben halat, nem pedig tojást, vajat és így tovább, akkor ne hagyd magad semmi módon sem eltéríteni attól a szabadságtól, melyet Isten adott neked, hanem tedd, dacolva a pápával, az ellenkezőjét: »Éppen, mert tiltod, hogy húst egyem, és arra vetemedsz, hogy az én szabadságomból parancsolatot csinálj, ezért a te ellenedre fogok abból enni.«”

Ma már senki sem akarja ránk erőltetni a böjtölés gyakorlatát: fel sem merül, hogy az üdvösségünket érintő kérdések közé soroljuk egy ilyen szokás megtartását vagy elhagyását. De ha jól értem Luther – egyébként mélyen biblikus – gondolatait, akkor ugyanez a szabadság azt is lehetővé teszi, hogy újra felfedezzem a böjtölés valódi célját és értelmét. És mielőtt még attól tartanánk, hogy ezzel valami felesleges terhet veszünk magunkra, amivel evangélikus hagyományainknak fordítunk hátat, fontoljuk meg a következő szempontokat:

1. *Teremtés:* A testünk és a lelkünk egyaránt Istentől kapott ajándék, vagyis emberi létezésünket egy pszicho-szomatikus (lelki-testi) egységben éljük meg. Márpedig a helyes böjt egyidejűleg a lelki alázat és a testi megtisztulás útja.

2. *Krisztus:* A Jézus Urunk tanítását összefoglaló Hegyi beszéd azt feltételezi, hogy Krisztus követői *böjtölnek*. Különben mi másért adna iránymutatást a helyes böjti gyakorlatra? (Mt 6,16-18) Ha ez nem lenne elég, akkor gondoljunk arra, hogy maga Jézus is negyven napig böjtölt a pusztában. (Mt 4,2; Lk 4,1-2)

3. *Ősegyház*: Az ősegyházi böjtölés a liturgiával *összefüggő*, közösen átélt gyakorlat volt, amely alatt Krisztus követői a szokásosnál éberebben hangolták életüket Istenre.

Ha valaki ezen fellelkesedve kedvet kap a böjtöléshez, annak nagy szeretettel ajánlom Anselm Grün bencés teológus füzetét, amelyben részletes kalauz olvasható egy böjti hét helyes lefolytatásához.

Dani Bence

Mit jelent az úrvacsora számomra?

Presbiterek vallomása az Úrvacsora évében

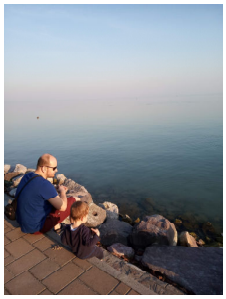

Jézus hogy beszél? – kérdezte mostanában többször is kisfiam a maga gyermeki kíváncsiságával az esti imádkozásnál. Elgondolkodtatott, mert a hit alapkérdései közé tartozik számomra is, hogyan szólít meg, hogyan találkozik velem, hogyan formál engem Jézus. Miközben a racionalitásunkkal próbálunk feleletet találni ezekre a kérdésekre, a választ sokszor úgy kapjuk meg, hogy közben az titok marad.

Ilyen titok számomra, ahogy Jézus az úrvacsorában megszólít, meghív: *„Vegyétek, egyétek, ez az én testem.”* Ilyen misztérium, ahogyan az úrvacsorában találkozik velünk: *„Aki eszi az én testemet, és issza az én véremet, az énbennem marad, és én őbenne.” „Íme, az ajtó előtt állok, és zörgetek: ha valaki meghallja a hangomat, és kinyitja az ajtót, bemegyek ahhoz, és vele vacsorálok, ő pedig énvelem.”* És ilyen rejtély, ahogyan formál az úrvacsorában: *„Aki eszi az én testemet, és issza az én véremet, annak örök élete van, és én feltámasztom őt az utolsó napon.” „Éppen ezért meg vagyok győződve arról, hogy aki elkezdte bennetek a jó munkát, elvégzi Krisztus Jézus napjára.”*

Attól azonban, hogy a *hogyan* a racionalitás számára titok marad, a tapasztalat, hogy Jézus megszólít, beszél hozzám, találkozik velem, formál, és egy bensőséges kapcsolatra hív magával az úrvacsorában, nagyon is valóságos.

Balicza Gábor

Mit jelent nekem az úrvacsora?

Mindig kicsit mást és végül mégis ugyanazt. Kisgyermekként irigykedve néztem a felnőtteket, hogy ők bezzeg kaphatnak az istentisztelet végén abból a titokzatos, elérhetetlen finomságból, ami számomra akkor még „tiltott gyümölcs” volt. Nagy volt a kísértés, hogy lopjak egyet lelkész Nagyapám „készletéből”, de megálltam. Persze később átlényegült: frissen konfirmáltként mint egy „bűnbocsátó” cédulának tekintettem, hogy minden huncutságom ezennel megbocsátva, milyen egyszerűen – gondoltam. Az első mélyebb, elgondolkodtató alkalom még a konfirmációm évében történt, amikor Édesapámmal kettesben voltunk (messze otthonunktól, külföldi munkavállalóként), s ő élete egyik – halálfélelemmel vegyült – mélypontjára került, vagy legalább is azt érezte, s kérte, hogy adjak neki úrvacsorát. Házi kenyérből, bolti borral. Nem értettem, de mivel kérte, megtettem, ahogy a templomban szokás: együtt úrvacsoráztunk. Lassan, de minden rendeződött. Édesanyám hosszantartó, kínzó betegsége végén, halálos ágyán, amikor az orvos már csak órákat jósolt neki, még öntudatlannak tűnő állapotában sem volt hajlandó átlépni a mennyei kapun, amíg nem kaphatta meg a feloldozást; csak lassan – egy hét után – eszméltem, hogy lelkészt hívjak, de ő megvárta. Másnap hajnalban – minden reménység és hit szerint – a Jóisten szent színe látására bocsáttatott.

Az élet és „halál” kenyere, a lélek valóságos tápláléka, ami nélkül sem élni, sem meghalni nem lehet. A legmegfoghatóbb és mégis a legnagyobb misztérium, a legközösségibb és mégis a legszemélyesebb Szentség, a legvalósabb kapcsolat a Szentháromsággal.

Tarpataki Noémi

Templomba való az úrvacsora?

Vannak, akik még a kérdés feltevésén is felháborodnának, hiszen hogy lehet ekkora „szamárságot” kérdezni. Persze, hova lenne máshova való. Amennyiben viszont úgy teszem fel a kérdést: *„A templom falai közé szorítható-e az Úrvacsora?”*, akkor már többen elgondolkodnának a válaszon, mielőtt rávágnának egy határozott „igen”-t, vagy „nem”-et.

Mit is jelent az úrvacsora a hívő ember számára? Bűnbocsánatot, feloldozást, egyesülést, esetleg mindezt együtt? Az úrvacsora a Krisztus áldozata révén megváltott bűnök bocsánatát és az új szövetség létrejöttének újra és újra történő megerősítését jelenti. A bűnök bocsánata azonban nem jelenti azt, hogy a következő úrvacsora vételéig tiszta lappal indulhatunk új bűnök elkövetésére, vagy az éppen megbocsátott bűnök ismételt elkövetésére. Aki így gondolkodik, az a templomban hagyja az úrvacsora lényegét és üzenetét, mint egy ottfelejtett csomagot, amit majd a következő vasárnap ismét felvesz, és megint beleteszi az újonnan felhalmozott új, vagy újra elkövetett régi bűneit. Az úrvacsorával elnyert bűnbocsánat éppen arról kell(ene) szóljon, hogy a Krisztus testével és vérével való egyesülés és a bűnbocsánat szentsége velünk maradjon a hétköznapokban és meghatározza mindennapi teendőnket, céljainkat, a másik emberhez való viszonyunkat. Ha ezt a szentséget nem visszük magunkkal a templomon kívülre a mindennapokba, akkor magunkat csapjuk be, hiszen nem tettünk semmit azért, hogy jobbak legyünk, vagy a szeretet által jobbá tegyük a környezetünket. Ha az úrvacsora által nem az embertársaink iránti szeretet határoz meg minket a további életünkben, akkor kilépve a templomból, a kapuban minden egyes alkalommal egy teljesen más szeretet, a magunk mindenek feletti szeretete és imádata vár ránk. Olyan helyzetbe kerülünk, mint az a játékos, aki a társasjátékban időről-időre olyan mezőre lép, aminek következtében vissza kell állnia a rajtkockára, kezdve elölről az egész játékot. A többiek már rég beérnek, de ő még mindig ugyanazokat a köröket futja.

Az Úrvacsora éve talán lehetőséget teremt mindannyiunk számára, hogy átgondoljuk saját viszonyunkat az úrvacsora lényegéhez és a szeretet csomagjaként magunknál tartsuk mindörökké.

Így formálódik gyülekezetünk istentiszteleti élete és benne a legmélyebb közösségünk egymással „Urunk szent teste és vére” által Isten bűnbocsátó szeretetében.

Nagy Norbert

Úrvacsora a budavári gyülekezetben

Az Úrvacsora éve meghirdetése nyomán felidéződtek bennem az évtizedek során átélt változások, melyek a szent vacsora kiosztása körül történtek gyülekezetünkben.

Az úrvacsora lényege a személyes találkozás Krisztussal, aki kereszthalálával és feltámadásával bűnbocsánatot szerzett.

1968-ban konfirmáltam, lelkészeim *Madocsai Miklós* és *Várady Lajos* voltak. Abban az időben már néhány éve az iratterjesztési szolgálatot végeztem, ezért hosszú időn keresztül rendszeresen ott voltam mindkét délelőtti istentiszteleten az iratterjesztő asztalnál, ami érdekes megfigyelésekre adott alkalmat. Különleges volt látni a testvérek viselkedését a különböző helyzetekben: a gyülekezet előtti közösségben és a meghitt, kisebb úrvacsorai csoportban.

A 9 órás alkalomkor az istentisztelet keretében történt az úrvacsoraosztás. A résztvevők sokszor egymás kezét megfogva térdeltek az oltárnál és úgy vették magukhoz a szentségeket. Így élték meg a közösséget egymással.

A 11 órás istentisztelet után, ahhoz csatlakozóan került sor az úrvacsoraosztásra. A főistentisztelethez kapcsolódó úrvacsoraosztás annak befejezését követően, a szentségekkel élni nem kívánó hívek kivonulása után kezdődött. A kivonulás alatti orgonajáték elhallgatása után az úrvacsorai ének kísérete csendült fel. Békességet sugárzó, megnyugtató, meghitt hangulatú alkalmak voltak ezek. A kezdőének gyakran *„A keresztfához megyek..."* kezdetű volt. A szertartást követően megkönnyebbült szívvel, a megtapasztalás örömével hangzott fel a befejező ének: *„Mily nagy az Úr kegyelmessége..."*. Én inkább az utóbbi alkalommal éltem az úrvacsorával, bár volt olyan is, hogy csak a reggeli istentiszteleten tudtam részt venni és akkor vettem a szentségeket. Erről az istentisztelethez csatlakozó úrvacsoraosztásról *Koren Emil* esperes nyugdíjba vonulásakor azt mondta, hogy soha nem volt olyan, hogy 4-5 testvérnél kevesebb maradt ott az istentisztelet végeztével. Első személyes élményeim ebből az időből valók. Számomra ez a „rend" vált természetessé.

Az új liturgia bevezetésekor ez a rend is megváltozott, s most már mindkét említett alkalomkor – az ősi hagyománynak megfelelően – az istentisztelet keretében történik az úrvacsoraosztás.

Egy, a 90-es években kialakult rend szerint a hónap első vasárnapján az esti istentiszteleten is volt lehetőség az úrvacsoravételre.

A szentségek kiszolgáltatásának gyakorlati részével kapcsolatban (közös kehely – „kis kehely") az egyháztörténet egyetlen egy esetet sem jegyzett fel, hogy valaha is fertőzés vagy járvány forrása lett volna a szent jegyek vétele. A közösség megélésének ez a formája (a közös kehely) is elengedhetetlen számomra. (Természetesen vannak rendkívüli esetek, melyeket mindenképpen figyelembe kell venni.) Ezzel együtt fontosnak tartom az úrvacsoravétel különböző lehetőségeinek biztosítását. Szintén nagyon hangsúlyos számomra a személyes feloldozás, mely a szent jegyek vétele előtt történtő áldással valósul meg. Ezt tudtommal Madocsai Miklós alkalmazta először gyülekezetünkben, de ezt követi *Bence Imre* is, az ostya osztását közvetlenül megelőzve mondott biztató szavaival. Nagyon fontos, hogy még jobban érezze az ember az oltár előtt történtek megrendítő, személyre szóló üzenetét!

Herzog Csaba

Ékes jó rendben

Az Úrvacsora évében felidéztem magamban édesapám – aki idén lenne száz éves – egyik szófordulatát, a kelenföldi istentiszteleteken az úrvacsoraosztás rendjét ő mindig így hirdette: *„…hogy Isten házában minden ékesen és jó rendben történjék..."*.

Olykor nekünk is érdemes feleleveníteni, hogy az úrvacsorai liturgiában és úrvacsoravétel közben mi az ékes, jó rend. Tanulhatunk vagy ismételhetünk.

Gyülekezetünkben minden vasárnap délelőtti istentiszteleten van úrvacsoraosztás. Az úrvacsora közösségében várunk mindenkit. A más felekezetűeket is, akik a saját egyházuk szokása szerint felkészültek az úrvacsoravételre. Aki felnőttként nem konfirmált, de vágyódik az úrvacsorai közösségre, beszélje meg kérdéseit a lelkészekkel.

Idén vezettük be azt az apró liturgiai változtatást, hogy az úrvacsoraszerzés igéit – mint az igeolvasásokat általában – fennállva hallgatja a gyülekezet. Még ha nem is hangzik el a felszólítás, a Miatyánk után kérjük álljanak fel mindannyian.

Az úrvacsoravételre kétféleképpen kerülhet sor: *hagyományos, közös kelyhes* és *bemártásos* (intinctio) módon. Ez a hívásnál is elhangzik.

Szeretnénk az istentiszteleti liturgiában a *„konferálás jellegű szövegeket"* minimálisra csökkenteni. Ezért azt kérjük, hogy ha nem is hangzik el az „először

azokat várjuk, akik hagyományos módon, majd külön szólítjuk azokat, akik...” mondat, akkor is ezt a rendet kövessék.

Ha bejelentésre kerül, hogy folyamatos módon történik az úrvacsora, akkor kérjük, hogy az oltárnál térdeplők a szentségvétel után adják át helyüket az utánuk érkezőknek. (Ha két lelkész szolgál, akkor nincs mindig elbocsátás; ha három lelkész szolgál, akkor személyes elbocsátás van.)

A közös kehely jobban emlékeztet az úrvacsora eredeti formájára, de egyéb okok miatt (higiénia, betegség, alkoholprobléma) a bemártásos mód is elterjedőben van.

Ez azt is eredményezheti, hogy valaki nem a családtagjaival együtt térdel az oltárhoz. Ha számára ez mégis fontos és bemártással szeretné magához venni a szentséget, akkor ezt kérjük a keze tartásával jelezze. Ebben az esetben az ostyát ő maga márthatja majd a kehelybe.

Kérjük, hogy aki bemártásosan veszi magához a szentséget, az addig ne álljon az oltártérbe, amíg a hívás el nem hangzik – így a lelkészek egyértelműen látják, hogy már nem vár senki a közös kelyhes úrvacsorára.

Gyülekezetünkben lehetőség van arra is, hogy gluténmentes ostyával vegyük az úrvacsorát. Mi lelkészek tudjuk, hogy eddig kik jelezték ilyen irányú szándékukat. Többen maguk hoznak ilyen ostyát és adják át a lelkésznek az osztás pillanatában. De az oltáron is mindig van gluténmentes ostya. Ha az istentisztelet előtt a szolgálatot végző lelkész jelzést kap arról, hogy valaki gluténmentes ostyával kíván úrvacsorát venni, akkor azt is az ostyatányérra helyezi.

Ha olyan családtag járul az oltárhoz, aki nem akar vagy nem vehet úrvacsorát, akkor ezt a kezét a szája elé tartva jelezze, és a lelkész kézrátételes áldásban részesíti. Ugyanezt kérjük a még nem konfirmált fiataloktól is.

Az úrvacsoraosztás alatt a padban ülőknek szeretettel ajánljuk az énekeskönyvünk úrvacsorai énekszövegei vagy a 702. oldalon lévő imádságok csendes olvasását.

Bence Imre

Felhívjuk beteg vagy idős testvéreink figyelmét, akik a böjti időben, húsvét ünnepére készülve szeretnének otthonukban úrvacsorával élni, hogy telefonon vagy a gyülekezeti honlapon, a szolgálatok/látogatás menüpont alatt található űrlapon keresztül egyeztethetnek időpontot, és a lelkészek szívesen meglátogatják őket.

Telefon: *+36-1-356-9736* (hétfőtől-péntekig 9–13 óra között), vagy *http://budavar.lutheran.hu*

Tanítva őket... – gondolatok az iskolai hit- és erkölcsoktatásról – kérés a szülőkhöz

Jézus missziói parancsában a tanítványok kötelezettsége lett a tanítás, a Krisztushoz vezetés. Tudjuk, hogy gyermekek esetében ez elsődlegesen a család, illetve a családfő feladata. Azt is tudjuk, hogy a családi közösségen túl leghatékonyabban ez a gyülekezetben valósulhat meg. Ezáltal válhat a templom és a gyülekezet lelki otthonává a gyermeknek és a családnak egyaránt.

A 2013-2014. tanévtől kezdve a fakultatív hittanoktatást kiegészítette a közoktatási törvényben biztosított hit- és erkölcstanoktatás. Az elmúlt években már három fő- és egy félállású hitoktatóval, valamint óraadó segítőkkel látjuk el ezt a feladatot az I. és II. kerület 21 iskolájában.

Az előttünk álló időszakban újra lehetőségük lesz a szülőknek dönteni. Ők – nemcsak a beiratkozás előtt álló elsősök szülei, hanem mindenki – a tavasz folyamán nyilatkozhatnak arról, hogy az erkölcstan óra helyett az evangélikus hit- és erkölcstanoktatást választják.

Ezért szeretnénk a szülők segítségét és együttműködését kérni az alábbiakban:

1. Kérjük, hogy mindenki vegye komolyan az iskolai hit- és erkölcstanoktatás lehetőségét a gyermeke számára, és aki eddig nem íratta be, a törvényi lehetőségeket figyelembe véve tegye ezt meg.
2. Kérjük a szülőket, hogy az elsősök beíratása előtt érdeklődjenek a már eddig beindított hit- és erkölcstanórákkal kapcsolatban. Könnyebb egy olyan iskolában újabb csoportot indítani, ahol már jelen vagyunk és jó a kapcsolatunk az iskolavezetéssel.
3. Kérjük, hogy gyermekük osztályában illetve évfolyamában keressék a kapcsolatokat: beszélgessenek egymással és lehetőleg összefogva jelentkezzenek az evangélikus hit- és erkölcstanra, mert több gyermek részvételével könnyebb az órát megszervezni.
4. Kérjük, hogy minden máshonnan jövő információ tisztázására keressék meg a Lelkészi Hivatalt. (Az előző évben voltak olyanok, akik azért nem íratták be gyermekeiket, mert olyan hírt hallottak, hogy nem lesz evangélikus hit- és erkölcstanoktatás.)
5. Az iskolai hit- és erkölcstanoktatást teszi teljesebbé és közösség centrikusabbá a gyülekezeti hittanóra illetve a vasárnapi gyermek-bibliaóra. Az iskolai hitoktatáson túl várjuk a gyermekeket és szüleiket a közösségi alkalmainkra is.

Bízunk abban, hogy Isten megáldja a gyermekekkel való foglalkozásunkat – akár a gyülekezetben, akár az iskolában adjuk át nekik az evangéliumot. S bízunk abban is, hogy továbbra is szeretetteljes légkörben és derűvel tudjuk majd oktatni a ránk bízott gyermekeket.

Bence Imre

Eseménynaptár – 2020. Böjt-Húsvét

Március 1. vasárnap
Böjt 1. vasárnapja – Invocavit

Istentiszteletek a szokott rendben

16.00 – Családos délután – gyülekezeti hittanverseny
Kisgyermekes és hittanos családok interaktív alkalma, melyen az általános iskolások játékos hittanversenyen mérik össze tudásukat és készülnek az egyházmegyei hittanversenyre.

18.00 – Orgonazenés áhítat – Orgonál: *Bán István*

Március 3. kedd

18.00 – Bibliaóra
A tavaszi bibliaórákon a régi és az új úrvacsorai énekeink üzenetére fogunk figyelni.

19.00 – Presbiteri gyűlés

Március 8. vasárnap
Böjt 2. vasárnapja – Reminiscere

Istentiszteletek a szokott rendben

9.00-kor Budagyöngyén **11.00**-kor a Várban
Szupplikáció – az Evangélikus Hittudományi Egyetem képviseletében *Tiborc Dániel* V. évf. teológus hallgató hirdeti az igét.

18.00 – Ifjúsági-zenés istentisztelet.
Igét hirdet: *Dani Bence* teológus

19.00 – Fészekrakó kör – házasságra készülő fiatalok és fiatal házasok köre
Témánk: Közös jövő útján

Március 9. hétfő

19.00 – Budavári Evangélikus Szabadegyetem

Dr. Reuss András ny. egyetemi tanár:

Úrvacsora – egység vagy egyenetlenség?

Március 11. szerda

19.00 – Fügefa – Felnőtt keresztségre, konfirmációra készülők és fiatal-, középgenerációhoz tartozó testvérek alkalma.
Téma: Aki hősködve hűséget ígért

Március 15. vasárnap
Böjt 3. vasárnapja – Oculi

Istentiszteletek a szokott rendben

Március 17. kedd

16.00 – Cselekvő szeretet
Húsvéti csomagok készítése a Kápolnában
(ld. keretes hirdetésünket a 9. oldalon)

19.00 – BACH MINDENKINEK – Kamaraest
Kallai Nóra – barokkcselló, viola da gamba
Szutyinszky Beáta – fuvola
Kecskés Mónika – csembaló

Március 19. csütörtök

19.00 – BACH MINDENKINEK
„Főtemplomok és Orgonistáik”
Bódiss Tamás, Bán István és *Lakner-Bognár András* – orgona

Március 20-22.
Gyülekezeti hétvége Balatonszárszón

Áhítatok, izgalmas játékok, közös éneklés, beszélgetések.
Előadást tart: *dr. Varga Gyöngyi*, a Hittudományi Egyetem docense.
Szeretettel várunk minden korosztályt!
Jelentkezni lehet *2020. március 10-ig* a Lelkészi Hivatalban vagy e-mailen keresztül (budavar@lutheran.hu) jelentkezési lap kitöltésével.

Március 22. vasárnap
Böjt 4. vasárnapja – Laetare

Istentiszteletek a szokott rendben

16.00 – BACH MINDENKINEK – „Új Generáció”
Gulyás Klára, Lévai Kamilla, Dankos Attila, Lozsányi Soma és *Varga Áron* – orgona

Március 25. szerda

19.00 – Fügefa – Felnőtt keresztségre, konfirmációra készülők és fiatal-, középgenerációhoz tartozó testvérek alkalma.
Téma: Aki bűnt keresett benne

Március 29. vasárnap
Böjt 5. vasárnapja – Judica

Istentiszteletek a szokott rendben

9.00-kor Budagyöngyén és **11.00**-kor a Várban
Dr. Panti Filibus Musa, az LVSZ elnöke, nigériai elnök-püspök szolgál igehirdetéssel.
Az istentisztelet után – szerény ebédet követően – beszámolót hallhatunk a Nigériában élő keresztyének helyzetéről, a Boko Haram terror-szervezet által lerombolt templomokról, és arról a malária-kórházról, melynek építéséhez egyházunk és a kormány az elmúlt két évben hozzájárult.
Az ebéd megszervezése érdekében előzetes jelentkezéseket kérünk a *budavar@lutheran.hu* címre.

19.00 – *Pilinszky András* vállalkozó, vezetési tanácsadó, gyülekezeti képviselő tagunk tart előadást:
A célok és az időgazdálkodás szerepe: tudatos–tudatalatti cselekvés, a „láthatatlan” erő felszínre hozásának miként.

Felekezettől és vallási kötődéstől függetlenül *várunk szeretettel minden érdeklődőt* a kápolnába.

Március 30. hétfő

18.30 – FILMKLUB a Sára teremben
Az ötödik pecsét (magyar, 1976)

Április 1. szerda

19.00 – Fügefa – Felnőtt keresztségre, konfirmációra készülők és fiatal-, középgenerációhoz tartozó testvérek alkalma.
Téma: Aki nem talált benne bűnt

Április 3. péntek

Ökumenikus keresztútjárás a Tabánban
Krisztus szenvedésének és halálának imádságos, meditatív felelevenítése.
Találkozás a Horvát-kertben 16.30-kor

Április 4. szombat

18.00 – Értitek, mit tettem veletek!
Zenés passiójáték fiatalok szolgálatával

Április 5. vasárnap
Böjt 6. vasárnapja
Palmarum – Virágvasárnap

Istentiszteletek a szokott rendben
16.00 – Családos délután – Kisgyermekes és hittanos családok interaktív istentisztelete
Témánk: Jeruzsálemi bevonulás
18.00 – Orgonazenés áhítat – Orgonál: *Tóth-Vajna Zsombor*

Április 6-12. Nagyhét

Agnus Dei – az Isten báránya
Nagyheti evangelizáció
Hétfőtől szerdáig minden este 18.00 órakor
igehirdetés lesz a templomban
Igét hirdet: *Bence Imre*

Április 6. hétfő

18.00 – Istentisztelet: Irgalmazz nekünk!

Április 7. kedd

18.00 – Istentisztelet: Hallgass meg minket!
19.00 – Képviselő-testület ülése

Április 8. szerda

18.00 – Istentisztelet: Adj békességet!

Április 9. Nagycsütörtök

Úrvacsora szerzésének ünnepe
18.00 – Igét hirdet: *dr. Fabiny Tamás*
Lábmosás liturgiája

Április 10. Nagypéntek

Istentiszteletek a vasárnapi rend szerint!
Budavár:
9.00 – Igét hirdet: *Bence Imre*
11.00 – Igét hirdet: *Bencéné Szabó Márta*
18.00 – Igét hirdet: *Bence Imre*
Budagyöngye:
9.00 – Igét hirdet: *Bencéné Szabó Márta*

Április 12. vasárnap
Húsvét ünnepe

Budavár:
5.00 – Feltámadás liturgia – felnőttek keresztségével
A hajnali feltámadás istentiszteleten a *Schütz kórus* szolgál. Igét hirdet: *Bence Imre*
Húsvét reggeli gyülekezeti kávézás
9.00 – Igét hirdet: *Péter Zoltán*
11.00 – Igét hirdet: *dr. Fabiny Tamás*
18.00 – Ifjúsági zenés istentisztelet
Igét hirdet: *Sárik Eszter*
Budagyöngye:
9.00 – Igét hirdet: *dr. Fabiny Tamás*

Április 13. hétfő
Húsvét 2. napja

Budavár:
9.00 – Igét hirdet: *Bencéné Szabó Márta*
11.00 – Igét hirdet: *Bence Imre*
Este nem tartunk istentiszteletet!
Budagyöngye:
9.00 – Igét hirdet: *Bence Imre*

Április 15. szerda

19.00 – Fügefa – Felnőtt keresztségre, konfirmációra készülők és fiatal-, középgenerációhoz tartozó testvérek alkalma.
Téma: Aki a kereszten látta

Április 19. vasárnap
Húsvét utáni 1. vasárnap
Fehérvasárnap – Quasi modo geniti

Istentiszteletek a szokott rendben
19.00 – Fészekrakó kör – házasságra készülő fiatalok és fiatal házasok köre
Témánk: Isten jelenlétében

Április 23. csütörtök

18.30 – FILMKLUB a Sára teremben
Feltámadt (amerikai, 2016)

Április 26. vasárnap
Húsvét utáni 2. vasárnap
A jó Pásztor vasárnapja – Misericordia Domini

Istentiszteletek a szokott rendben
A 11 órakor kezdődő istentisztelet után kávézás
19.00 – kALAP – Férfikör

Április 29. szerda

19.00 – Fügefa – Felnőtt keresztségre, konfirmációra készülők és fiatal-, középgenerációhoz tartozó testvérek alkalma.
Téma: Aki az üres sírt fedezte fel

Május 1. péntek

10.00-16.00 – Gyülekezeti piknik Gödöllőn
a Madocsai család telkén
Áhítat, közös játékok, beszélgetések és grillezés
Jelentkezni lehet *2020. április 26-ig*
személyesen a Lelkészi Hivatalban,
vagy e-mailen keresztül (budavar@lutheran.hu),
illetve a honlapunk (budavar.lutheran.hu)
kapcsolat oldaláról elküldött levéllel.

Május 3. vasárnap
Húsvét utáni 3. vasárnap – Jubilate

Istentiszteletek a szokott rendben
16.00 – Családos délután – Kisgyermekes és hittanos családok interaktív istentisztelete
Témánk: Örvendjünk, mert Jézus él!
18.00 – Orgonazenés áhítat – Orgonál: *Bán István*

Május 5. kedd

18.00 – Bibliaóra
19.00 – Presbiteri gyűlés

Május 10. vasárnap
Húsvét utáni 4. vasárnap – Cantate

Istentiszteletek a szokott rendben
18.00 – A *Schütz kórus* és a *Budavári Gospel Kórus* közös koncertje az éneklés vasárnapján
19.00 – Fészekrakó kör – házasságra készülő fiatalok és fiatal házasok köre
Témánk: A család növekedésében

Május 11. hétfő

19.00 – Budavári Evangélikus Szabadegyetem

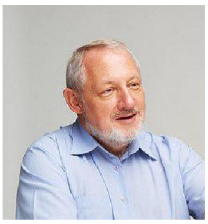

Dr. Hafenscher Károly tanszékvezető egyetemi docens:

Az úrvacsora igéi Johann Sebastian Bach Máté passiójában

Május 13. szerda

19.00 – Fügefa – Felnőtt keresztségre, konfirmációra készülők és fiatal-, középgenerációhoz tartozó testvérek alkalma.
Téma: Aki kételkedésből jutott hitre

Május 16-17. szombat-vasárnap

Gyülekezeti kirándulás

Részletekről később, szórólapokon adunk tájékoztatást.

Május 17. vasárnap
Húsvét utáni 5. vasárnap – Rogate

Istentiszteletek a szokott rendben

Május 20. szerda

19.00 – Jótékonysági koncert az épülő budakeszi evangélikus templom javára
Rost Andrea operaénekes estje

Május 21. csütörtök
Mennybemenetel ünnepe

Istentiszteletek a templomban 11.00 és 18.00 órakor

Május 23. szombat

Találkozó veled! – Egyházkerületi nap Óbudán

Május 24. vasárnap
Húsvét utáni 6. vasárnap – Exaudi

Istentiszteletek a szokott rendben
A 11 órakor kezdődő istentisztelet után kávézás
19.00 – kALAP – Férfikör

Május 28. csütörtök

18.30 – FILMKLUB a Sára teremben
Igazából mennyország (amerikai, 2014)

Rádió és televízó műsorok:

Április 5. Virágvasárnap

10.08 Duna Televízió – Evangélikus ifjúsági műsor
11.00 Duna Televízió – Evangélikus istentisztelet közvetítése Bonyhádról. Igét hirdet *Aradi András*, a gyülekezet lelkésze.

Április 10. Nagypéntek

10.04 Kossuth Rádió – Evangélikus istentisztelet közvetítése Beledről. Igét hirdet *Ihász Beatrix* esperes, a gyülekezet lelkésze.

Elhunyt *Richly Zsolt* (1941-2020) rajzfilmrendező, animátor, grafikus, a budavári evangélikus gyülekezet egykori presbitere; Balázs Béla-díjas érdemes és kiváló művész, címzetes egyetemi tanár. Munkásságát 2019-ben Károli Gáspár-díjjal is elismerték.
Generációk nőttek fel televíziós sorozatain, egész estés tévé- és mozifilmeket készített, tanított és könyvekhez rajzolt, nem mellékesen pedig hosszú időn át illusztrálta a Budavári Hírmondót. Máig emlékszem, milyen kedvesen mondta, hogy mindig a pünkösdi számokhoz volt a legnehezebb rajzolni.
Talán kevéssé ismert, hogy az akkor még megjelenés előtt álló Luther rajzfilmből a Budavári Hírmondó kapott tőle először közlésre grafikákat, még 2013-ban. Örömmel vette a kérést és hangsúlyozta, mennyire fontos neki a „hazai pálya”. A későbbiekben is szívesen és önzetlenül bocsátott rendelkezésünkre a filmből rajzokat a reformációi lapszámokba.

Nyugodjék békében!

Lelkészi Hivatal

1014 Budapest I. ker. Táncsics M. u. 28.
Samu Piroska irodavezető
Kövesy Emese gazdasági vezető
hétfő-péntek: 9.00-13.00
telefon: **+36-1-356-9736**
mobil: **+36-20-387-9572**
web-lap: http://budavar.lutheran.hu
e-mail: **budavar@lutheran.hu**

Bence Imre – igazgató lelkész
Fogadóóra: kedd 15.00-18.00; péntek 9.00-12.30
e-mail:imre.bence@lutheran.hu
Bencéné Szabó Márta – lelkész
Fogadóóra: szerda 9.00-13.00
Péter Zoltán –lelkész
Fogadóóra: kedd 9.00-13.00; csütörtök 9.00-13.00
e-mail: zoltan.peter@lutheran.hu
Dr. Fabiny Tamás – püspök
e-mail: tamas.fabiny@lutheran.hu

Kérjük, hogy az adóbevalláskor idén is gondoljon alapítványunk működésére és az Evangélikus Egyházra, bátorítsa hozzátartozóit, ismerőseit is a
2 x 1% felajánlására!
A Magyarországi Evangélikus Egyház kódja: **0035**
A Budavári Evangélikus Gyülekezet Alapítvány adószáma: **18007545-1-41**
A felajánláshoz szükséges formanyomtatvány a NAV honlapjáról letölthető,
illetve a templom bejáratánál – kitöltve – megtalálható!
Köszönettel: az *Alapítvány Kuratóriuma*

Márk Zarándokház

Az Egyházközség tulajdonában lévő badacsonyörsi pihenőház idén is lehetőséget nyújt a gyülekezet tagjainak, szolgálattevőinek a feltöltődésre, rekreációra. Házaspárok, családok vagy kisebb csoportok (2-4 fő) testi-lelki feltöltődését segíti ezzel gyülekezetünk.

A zarándokház a fűtési szezon végétől október végéig vehető igénybe**.** A jelentkezéseket írásban kérjük leadni, megjelölve a tervezett érkezési és elutazási időpontokat. A szállásfoglalás nem időrendi sorrendben történik. Az érdeklődőket május 20-án tájékoztatjuk arról, miként tudják a zarándokházat igénybe venni. Érdeklődni *Bencéné Szabó Márta* lelkésznél lehet (tel: +36-20-824-3057), az írásos jelentkezéseket pedig a marta.bencene.szabo@lutheran.hu e-mail címre vagy személyesen kérjük eljuttatni.

Jelentkezési határidő: 2020. május 19.

Egyházközségi vendégszoba van a Fortuna u. 25-ben. Használatáról érdeklődni *Bencéné Szabó Márta* lelkésznél lehet a +36-20-824-3057 számon.

A Sára-terem alkalmas családi programok, születésnapok és egyéb alkalmak megtartására. Örömmel állunk ezzel is a gyülekezet tagjai rendelkezésére. Érdeklődni *Kovács Kata* hitoktatónál lehet a +36-20-824-9031 telefonszámon.

Parkolás a Vár területén

A vári parkolás 2020. január 1-jétől megváltozott. A Budavári Önkormányzat megvonta a gyülekezetnek adott kedvezményes parkolási lehetőséget, ezért kérjük az alábbiak figyelembevételét:

A várfalon kívül 18.00 óra után és hétvégén ingyenes a parkolás.

A várfalon belül minden behajtó **autó 30 percet tartózkodhat ingyenesen.**

A várban mindig (tehát éjjel-nappal és hétvégeken is!) **minden megkezdett óra után 525 Ft-ot kell fizetni** a parkolásért a parkolóautomatáknál. A várfalon kívüli parkolás még fizetős időszakban is olcsóbb!

A gyülekezetnek van dekódolója, ami azt jelenti, hogy az irodában kényelmesen lehet a parkolási ügyet intézni, de akkor itt kell a megkezdett óránkénti 525 Ft-ot kifizetni. Az irodában lévő dekódoló használatakor az ott lévő parkolási ívet ki kell tölteni!

A gyülekezet csak azoknak a parkolását fizeti, akik szolgálatra érkeznek a gyülekezethez, vagy társadalmi munkában karbantartási feladatokat látnak el.

Mozgássérült igazolvánnyal a várba továbbra is ingyenesen lehet behajtani. A kihajtás ebben az esetben a Palotasor felé lehetséges.

Mivel a parkolási rendelet módosítása jelentős kiadásnövekedést okoz a gyülekezetnek, szeretettel kérjük a fentiek pontos betartást.

Cselekvő szeretet

Gyülekezetünkben régóta hagyomány, hogy a húsvét előtti hetekben meglátogatjuk rászoruló és rég nem látott idős testvéreinket. Kérjük, ha környezetében tud olyan testvérről, aki kora vagy betegsége miatt nem tud eljárni templomunkba, alkalmainkra, jelezze felénk.

Mindenkit várunk március 17-én, kedden 16.00 órától a kápolnába, a húsvéti csomagok elkészítéséhez. Várjuk olyan testvérek jelentkezését is, akik a húsvét előtti hetekben szívesen meglátogatnának egy-két idős testvérünket. Kérem, ha észrevételük vagy kérdésük van, hívják bizalommal a Lelkészi Hivatalt vagy személyesen engem.

„Tárjátok ki ti is szíveteket.” (2Kor 6,13b)

Bajnóczi Ilike +36-20-824-5375

Így lehet élni

címmel hittanos, ifjúsági és családos nyári tábort tartunk *2020. június 28-tól július 4-ig* Szigetszentmártonban a Márton táborban. Kisgyermekes családokat, hittanos gyermekeket és konfirmált fiatalokat szeretettel várunk! Részletekről később adunk tájékoztatást. Jelentkezés a jelentkezési lapok kitöltésével *2020. május 15-ig*.

Luther 1520-ban

1520-ra a Német-római Birodalomban kialakult az evangéliumi mozgalom az ezer számra közkézen forgó röpiratok révén. A reformációs mozgalom gerincét a humanista műveltségű városi polgárság jelentette. A kezdeti véleménykülönbségek után kialakult a wittenbergi professzorok köre. A mozgalom középpontjában azonban egyedül Luther állt.

Lucas Cranach: Luther 1520-ban

Luther óriási irodalmi munkásságáért – sem eddig, sem ezután – nem kapott semmilyen honoráriumot. Az üresen maradt Ágostonos kolostorban ingyen szobája és ellátása volt, professzori munkáját ellenszolgáltatás nélkül végezte. 1518-tól egyetemi előadásain folytatta a zsoltármagyarázatokat – 1521-ig a 22. zsoltárig jutott el.

1520 volt Luther legtermékenyebb írói éve. A kibontakozó szellemi harc során kb. harminc iratot írt, köztük három nagy vitairatot, melyekben a legfontosabb hitkérdésekre adott választ.

Az egyik nagy vitairatot a teológusoknak latinul írta *Az egyház babiloni fogságáról* címmel. Teológiai kritikával és érveléssel vizsgálta meg a szentségek kérdését és megállapította, hogy nem hét, hanem csak három szentség van: keresztség, bűnbánat, úrvacsora. Leszögezte, hogy az ember üdvözülhet a szentségek nélkül, a hite által. Hangsúlyozta, hogy a mise nem Krisztus áldozatának megújítása, és hogy az egyháznak nincs joga túllépni a Szentírás szavain.

Válaszul 1520. június 15-én X. Leó pápa kiadta *Exsurge, Domine („Ébredj föl, Uram" – Zsolt 73, 22)* kezdetű bulláját Luther ellen, mely elrendelte, hogy Luther írásait nyilvánosan égessék el és kiközösítéssel fenyegette meg, ha 60 napon belül vissza nem vonja tételeit. Az ólomból készült függőpecséttel ellátott hivatalos irat Eck és a löweni egyetem teológusainak véleménye alapján Luther negyvenegy tévedését ítélte el anélkül, hogy egyenként minősítette volna azokat.

1520 augusztusában került ki a nyomdából és két hét alatt négyezer példány fogyott el az újabb nagy vitairatból, melyet a laikusoknak németül írt *A kereszténység állapotának megjavítása ügyében a német nemzet keresztény nemességéhez* címmel. Ebben kifejtette, hogy nincs különbség az egyházi és a világi rend, társadalmi csoport között. Részletezte a véleményét a pápai hatalommal kapcsolatban: a Szentírásban nem szerepel, hogy a pápa tévedhetetlen, hogy csak ő magyarázhatja a Szentírást, és hogy csak ő hívhat össze zsinatot. Megfogalmazta, hogy a pápának nincs joga Németország minden ügyébe beleavatkozni, hanem le kellene mondania hatalmi igényeiről, hogy az imádkozásnak éljen. Célként határozta meg, hogy meg kell reformálni a kolostorokat, el kell törölni a cölibátust, és meg kell szüntetni a kiközösítés gyakorlatát. A mű az egyház és a közélet minden területére kiterjedő reformprogram, ami példátlan hatást váltott ki mindkét oldalon. Különös örömmel olvasták a Sickingen vezetése alatt álló lovagok, akik Róma kapzsisága ellen vívott küzdelmükben fegyvertársként üdvözölték Luthert, aki azonban nem szövetkezett velük, tudva, hogy nem Róma erkölcsi romlottsága körül folyik a harc, hanem Isten igéjéért.

1520 végén jelent meg a harmadik jelentős vitairata: a szintén latinul írt, ám szinte azonnal németül is kiadott, és a pápának ajánlott *A keresztény ember szabadságáról* című. Ebben a kifejezetten polémiamentes, biblikus, mégis közérthető műben foglalta össze hitének, reformátori felismerésének, tanításának tartalmát. A hit a keresztény ember szabadságának az alapja, mert az Istenhez kötöttségével a hit tesz lelkileg szabaddá mindentől a világon. Ezért válik az ember szabaddá arra is, hogy cselekedete igazán jó legyen. A hitből fakadó cselekedetet és szolgálatot szeretetben kell gyakorolni.

Ehhez az irathoz egy szeptember 8-ra visszadatált hosszú, feltűnően tisztelettudó hangvételű nyílt levelet csatolt – Miltitz pápai megbízott unszolására – utolsó kísérletként, hogy szót értsen a pápával. Október 11-én már arról számolt be levélben Bölcs Frigyes választófejedelem titkárának, hogy megérkezett hozzá a pápa feltételes kiközösítő bullája. *„A magam személyét nem féltem. Legyen, ahogy Isten akarja."* – írta.

A bullát Németországban csak néhány helyen függesztették ki nyilvánosan. Luther november 17-én még föllebbezett a zsinathoz, december 10-én 9 órakor pedig Wittenberg keleti városkapujánál, a Szent Kereszt kápolna mellett, professzortársai és tanítványai jelenlétében elégette a kiátkozó pápai bullát és az egyházi törvénykönyvet. Az átoklevelet e szavakkal dobta tűzbe: *„Mivel megszomorítottad Isten szentjét (ti. Krisztust), égessen meg téged az örök tűz."* Ez egyértelműen a Rómától való elválást jelentette. E lépés súlyát érezve Luther másnap tanítványai előtt arról beszélt az egyetemen, hogy aki ilyet cselekszik, az előtt csak két út van: az egyik a kárhozatba, a másik a vértanúságba visz. Aki nem vállalja Isten ügyéért a harcot, annak sorsa a kárhozat. Aki pedig vállalja, készülnie kell a vértanúságra. Ezt látszott alátámasztani az is, 1521. január 21-én X. Leó pápa *Decet Romanum Pontificem* bullájával ténylegesen is kiközösítette Luthert a római katolikus egyházból.

Sztrókay Edit

Közelgő(?) csapás

EGY HÍRSZERKESZTŐ GONDOLATAI

Nekünk leginkább csak egy apró, fűben ugráló rovar, amit gyermekkorunkban pajkosan fogdostunk össze a dunsztos üvegbe. Ma még csak ennyi nekünk a sáska, egészen addig, amíg termetesebb rokonaik – ne adja Isten – egyszer majd ide nem érnek.

Afrika népeinek a sáska maga a rettentő valóság. Mostanában éppen az egyébként is sanyarú sorsú Szomáliát és Etiópiát érte el az a sáskahad, amely – a tudósok szerint – Ománban kelt ki és verődött össze. Aztán elindultak és eljutottak egészen Afrika szarváig, ahol 2019 októbere és decembere között 400 százalékkal több eső esett, mint általában szokott. Vagyis a csapást minden bizonnyal az eddigiektől eltérő klimatikus jelenség idézte elő.

Persze nem kellett egy efféle csapáshoz mindig klímaváltozás. A zsidó népet az egyiptomi fogságból kiszabadítani igyekvő Mózes – az Úr segedelmével – maga is képes volt erre. Hétszer kérte a fáraót, hogy engedje haza népét, ám az uralkodó újra és újra megszegte ígéretét. Mózes nyolcadszor is előadta kérelmét és – szavait nyomatékosítva – megtoldotta egy erős fenyegetéssel is: „Mert ha nem akarod elbocsátani népemet, akkor én holnap sáskákat hozok a határodra. Úgy ellepik a föld színét, hogy látni sem lehet a földet, és megeszik a maradékot, amelyet a jégeső megkímélt, és így megmaradt nektek. Lerágnak minden fát, amely a mezőn nő. Sőt, tele lesz velük a házad, összes szolgád háza és minden egyiptomi háza. Nem láttak ilyent a mai napig sem őseid, sem azoknak ősei, amióta ezen a földön laknak. Ezzel megfordult, és kiment a fáraótól.” (2Móz 10, 4-6)

Kedvenc íróim egyike, Széchenyi Zsigmond gróf is leírta a csapást Afrikai tábortüzek című könyvében. Szemtanúként számolt be arról az eszeveszett és kilátástalan küzdelemről, ahogyan a bennszülöttek megpróbálták elűzni létfenntartásukat biztosító ültetvényeikről a pusztító, mindent letaroló sáskarajt. Fel s alá rohangáltak, füstöltek kétségbeesetten, aztán – belátva a küzdelem kilátástalanságát – leroskadtak a földre és sírtak. Siratták a termést, az életüket; az éhezésre gondoltak, amiben eztán egész biztosan részük lesz.

A sáskarajra nem túlzás a pusztító jelző, hiszen a frissen kikelt példányok a saját tömegük háromszorosát is képesek elfogyasztani naponta. Ez olyan, mintha egy tizenéves gyerek 180 kilogrammnyi ételt enne meg minden egyes nap. Egyetlen sáskaraj akár ezer négyzetkilométernyi területet is letarolhat, emiatt a mostani helyzet komoly éhezéssel fenyeget olyan – amúgy is szegény – országokban, mint Etiópia és Szomália.

Ha az embert efféle felfoghatatlan csapás éri, akkor többnyire megkérdezi magától: Istenem, hát mit vétettem?! Jól tudjuk, hogy rövid töprengés után mindig képesek vagyunk felidézni néhány vétket: ezért is mondja a lelkész az istentiszteleti liturgia úrvacsorát megelőző részében, hogy „ha azt mondjuk, nincsen bűn mibennünk, magunkat csaljuk meg”.

Végül – és persze későn – a népét sújtó csapások nyomán a fáraó is belátta bűnét és elbocsátotta a zsidó népet. De vajon mit vétettek a szomáliaiak?

Az afrikai szegény országok fejletlen gazdaságukkal csupán kis mértékben járulnak hozzá a Föld klímáját megváltoztató környezetszennyezéshez, a globális szén-dioxid-kibocsátáshoz. Elég csak rápillantani a lenyűgöző, éjszakai műholdképekre és rögtön kiderül, hogy Szomália, Szudán, vagy éppen Etiópia népei alig égetik sötétedés után a villanyt; ellenben a fejlett világ sűrűn lakott területein szinte soha nem áll le az élet: közlekedünk, termelünk és fogyasztunk – szakadatlan. És egyelőre nem látjuk be, hogy ezzel a saját létünknek teret adó, teremtett világot pusztítjuk el. Meg persze a szomáliaiakét, a szudániakét és az etiópokét.

Láttam egyszer egy akadémiai kiállításon egy 16. században készült, mai szemmel nézve jócskán elrajzolt, Kárpát-medencét ábrázoló térképet. A Duna–Tisza közére annyi volt írva: *desert*, azaz sivatag. A mezőgazdászok évtizedek óta küzdenek a két nagy folyónk között elterülő, mindinkább kiszáradó homokhátság megmentéséért. A nyarak egyre melegebbek, a most magunk mögött hagyott télen alig esett csapadék. Tavasszal pedig majd kisarjad a nagy költséggel öntözött földeken a kukorica, kizöldül a határ: olyan dús és üde lesz, hogy ha látná ezt egy sáska, összefutna szájában a nyál.

Ne adja Isten, hogy egyszer mi is meglássuk a sáskákat. Ne adja az Isten, hogy már csak a csapások után gondolkozzunk azon, miben kell változnunk, miből kell megtérnünk.

I.L.L.

Hírek – Hírek – Hírek

- December 1-jén a *Budavári Gospel Kórus* Dabas főterén énekelt a városi gyertyagyújtás alkalmából.
- December 2-án a pesthidegkúti ökumenikus óvoda ádventi gyertyagyújtásán evangélikus részről *Péter Zoltán* szolgált.
- December 3-án, 10-én és 17-én az ádventi esteken *Ferenczi Zsófia* (fuvola) és férje *Kovács Kálmán* (orgona), valamint *Heinczinger Bence* (klasszikus gitár), *Oncsik Valéria* (fuvola), *Péter Katalin* (fuvola) és *Hegyi András* (gitár) tette gazdagabbá az alkalmat.
- December 4-én gyülekezetünk adott otthont a lelkészi munkaközösség gyűlésének. Az úrvacsorai liturgia szolgálatát *Péter Zoltán* lelkész végezte.
- December 5-én *Bence Imre* a galgagutai gyülekezetben szolgált igehirdetéssel ádventi est keretében.
- Az ádventi időszakban *Bán István*, *Kovács László Attila* és *Ruppert István* szolgált az orgonazenés áhítatokon.
- December 8-án a *Budavári Gospel Kórus* és a balatonboglári *Seven Houses* Gospel *Choir & Band* ádventi és karácsonyi koncerttel örvendeztette meg a gyülekezetet.
- December 9-én a Tapolcsányi utcai kollégiumban ádventi interaktív foglalkozást, illetve áhítatot tartott *Péterné Mestery Rita* és *Péter Zoltán*.
- December 12-én *Bence Imre* a Családbarát magazin felvételén az ádvent jelentőségéről beszélt a tévénézőknek.
- December 15-én délután német–magyar ádventi szeretetvendégség volt a kápolnánkban, melyen *Barbara Lötsch* német lelkész és *Bence Imre* tartott kétnyelvű áhítatot. A közös dalok mellett *Elek Aya* énekművész japán karácsonyi énekkel szolgált.
- December 15-én a *Budavári Gospel Kórus* a pásztói kultúrházban adott koncertet a városi gyertyagyújtás alkalmából.
- December 15-én *Bence Imre* előadást tartott Pesthidegkúton az evangélikus gyülekezet ádventi-karácsonyi szeretetvendégségén.
- December 18-án az I. kerületi polgármester, *V. Naszályi Márta* hívta meg beszélgetésre a kerületben szolgáló gyülekezetek vezetőit.
- December 21-én jótékonysági koncert volt a templomunkban, melyen a *La Caffettiera Stioppeta*, az ELTE BTK olasz tanszékének kórusa *Murányi Eszter* vezetésével a Borsod megyei szegény települések részére gyűjtött adományt.
- December 22-én délután gyermekek karácsonyi szolgálata és családos karácsonyi ünnep volt *Péter Zoltán* lelkész vezetésével.
- December 22-én *Bence Imre* az I. kerületi önkormányzat által rendezett koncerten igei gondolatok kíséretében gyújtotta meg az ádventi koszorú negyedik gyertyáját.
- December 22-én *Megosztott öröm* címmel az egyedül ünneplőket hívta a presbitérium közös vacsorára. *Ferenczi Zsófia*, *Kovács Kinga* és *Kovács Kálmán* végzett zenei szolgálatot. A vendéglátó presbiterekkel együtt 18-an ültük körül a megterített asztalt.
- December 29-én a gyülekezet ifjúsági köre Bence Imre és *Péter Zoltán* vezetésével vidám előszilveszteri együttlétet tartott – sok játékkal, vetélkedővel, szabadulószobával és közös vacsorával. Az alkalmon 31 fiatal vett részt.
- Január 8-án a Lelkészi Munkaközösség Budagyöngyén, a püspöki hivatalban jött össze az év első gyűlésére. Ezen az alkalmon *dr. Fabiny Tamás* tartott előadást.
- Január 11-én és 12-én Passauban végzett szolgálatot a *Budavári Gospel Kórus*. *Pőcze Júlia*, a Passau-i Egyetem hallgatójaként az ottani egyetemi gyülekezet közösségébe hívta meg a kórust. A vasárnapi St. Matteus templomban tartott istentisztelet rendkívüli liturgiájában és igehirdetésében a német egyetemisták mellett Pőcze Júlia is részt vett, és a kórus – *Szuhai Mónika* vezetésével – tíz énekkel gazdagította azt.
- Január 12-én az ifjúsági zenés istentiszteleten *Sánta József* monori lelkész hirdette az igét a Budavárban. A zenei szolgálatot a *Mandák Band* tagjai biztosították.
- Január 17-én a Völgy utcai óvoda ökumenikus istentisztelettel készítette fel a családokat az imahét alkalmaira, melyen *Lengyel Donát* OMF és *Bence Imre* lelkész szolgáltak.
- Január 18-án Presbiteri nap volt a gyülekezetünkben, melyen *Németh Zoltán* és *Bárdossy Tamás*, a Gyülekezeti és Missziói Osztály munkatársai tartottak tréninget, majd *Bibó András – Miben vagyunk jobbak?* címmel tartott gondolatébresztő beszélgetést.
- Január 19-én *Péter Zoltán* a Jézus Testvérei Ökumenikus Diakóniai Rend meghívására tartott úrvacsorai istentiszteletet a MEÖT székházában.
- Január 19-én a Mátyás templomban kezdődött az ökumenikus imahét, melyen *Bence Imre* hirdette az igét. Templomunkban szerdán *Papp Tihamér* OMF szolgált. *dr. Fabiny Tamás* püspök a krisztinavárosi plébániatemplomban, *Péter Zoltán* lelkész pedig a Margit körúti ferences templomban hirdette az igét. A záró istentiszteleten a *Schütz kórus* végzett szolgálatot *Hacknauer Bettina* vezetésével.
- Január 27-28-án *Bence Imre* és *Joób Máté* lelkészek számára tartott alapfokú vezetőképzőt Balatonszárszón.
- Február 1-jén, gyülekezetünk családos farsangján több mint nyolcvanan vettek részt. A jelmezes bemutatót követően *Zalka Csenge Virág* mesemondó szórakoztatta a résztvevőket, a tombolahúzás után pedig rövid táncház következett. A programot *Péterné Mestery Rita* hitoktató és *Péter Zoltán* lelkész vezette, a szervezésben segítséget nyújtott *Kovács Kata* hitoktató.
- Február 9-én az ifjúsági zenés istentiszteleten *Lukács Máté* galgagutai lelkész szolgált igehirdetéssel.
- Február 26-án *Péter Zoltán* tartott vendég-igehirdetési szolgálatot a csömöri gyülekezet böjtváró szeretetvendégségén.

Budavári Hírmondó
az Egyházközség tájékoztató hírlevele
Olvasó-szerkesztő: Váradi Adél
Tördelés: Varga Katalin
Grafika: Konczos Éva rajztanár-festőművész
Felelős kiadó: Bence Imre igazgató lelkész
Nyomdai munkák: Rózsadomb Contact Kft.